

„Večerni koncert“ in drugo.

Priobčil dr. Jos. Regali.

Jaz sem te čakal
ob poznem mraku;
in z mano so čakali
beli cvetovi
in tam nad vrhovi
so tiho plakali
mehki glasovi
oddaljenih strun.

Sence globoke
so se razdelile,
tvoje plašne róke
so razgrnile
zaveso temno...
Kakó sva se ljubila
v poljubih vročih
v besedah polglasnih, šepetajočih...
Visoko na plavem pólji
so vztrepétavale
srébrne zvézde;
in naokoli
so pesmi zaljubljene plávale.

Odprrla se je čudovita noč...
Tisto noč so zapéli
zmagoslavni zvonóvi.
Kako so vstájali
čudoviti glasovi
pod zvezdami drhtečimi;
kakó so prihájali
bliže in bliže
s koraki šumečimi...
Ana — Anica — ljubica moja —
to je najina duša, Anica!
Duša najina plava na perotih neizmernih
v teh pesmih večernih
po neskončnem nebu;
in vsa ta čudovita noč naokrog
to je poezija, to je Bog —
to je najina duša, Anica...

In luna je vstajala...
Strune so sanjale
arijo mehko
iz »Margarete«.

Med staro korespondenco sem našel zgoreno Cankarjevo pesem — kolikor mi znano, še neobjavljeno — napisano na pismu, ki mi ga je pisal gimnazijcu in ki sem ga spravil gotovo za to, da so pesem čitali tudi znanci. Tudi Kette nam je pošiljal v Ljubljano pesmi in sonete vpogled. Cankarjevo pismo je datirano iz Pulja dne 3. septembra 1898. Cankar je živel tedaj pri svojem očetu v Pulju. Ker je pismo kolikor toliko značilno za tedanje Cankarjeve nazore in ker pripoveduje Cankar sam o svoji drami »Jakob Ruda«, ki jo je takrat pisal, priobčujem pismo v celoti. Glasi se:

»Dragi Regali! Tvoja sreča, da me je našlo Tvoje pismo ravno, ko sedim pred papirjem. Najprvo: jaz se tu jako dolgočasim. Vino je slabo in kar je deklet, so večidel nemarne, s poslikanimi obrazi in neumnimi očmi. Druzeža tu ni ničesar — morje? Smrdi; — a če ga hoče kdo občudovati — odprtega in prostega, treba je, da potuje uro daleč po tem pustem istrskem kámenju. Vrnem se v Ljubljano, kadar bo mogoče; čez tri tedne nekako. Službe seveda nimam nikakoršne, — še tega bi bilo treba! A dela vkljub temu dovolj. — Moja drama se je od velike noči do zdaj popolnoma iz-

premenila; ni ostalo skoro niti sledu prejšnje vsebine in ideje. Časih mi ugaja, kar sem napravil, takoj potem pa se mi zdi ničvredno in filistejsko. Če bo ugajala Ljubljančanom, to je jako dvomljivo. Dejanja je še precej, — a zdaj vidim, da sem ravnal z dejanjem kakor s postransko stvarjo in da mi je bilo glavno neko temno, nejasno pričakovanje, ki ovlada z vso silo junaka Rudo ter ga naposled — z jako neznatnim zunanjim povodom — zavede v samomor. Jaz sem sicer prepričan — in prepričan bo vsakdo, kdor bo hotel razumeti — da je vsa stvar zelo naravna in da ni moglo biti drugače. Toda če bo kdo takó nepreviden, da zine usodepolno besedo »dekadencia« — tedaj bo vspeh k vragu in ljudem se bo zdelo, da je njihova dolžnost ne razumeti. A to vse se bo šele videlo. Nekaj mora biti delo vsekakor vredno, — kajti izbiti moram iz njega toliko denarja, da odidem pošteno na Dunaj. — Dà, dušica moja, jaz pišem zaljubljene pesmi, — o ljubici, o šumečem parku, o lepih večerih; tako človek »pada in se izgublja«. Na zadnji strani Ti zapišem jedno, da boš videl, kakšna sentimentalnost me je ovladala in da vkljub tej sentimentalnosti še ne hodim po potih Ganglovih, a tudi ne po Murnovih... Dà, Muren! Muren